

1954

GEГУЖĚ

NR. 5

10 000

1954 GEGUŽĖ Nr. 5

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Administruoja: *Nekalto Prasidėjimo
Seserys*

Leidžia: *Lietuvių Kultūros Institutas*

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

SIAME NUMERYJE:

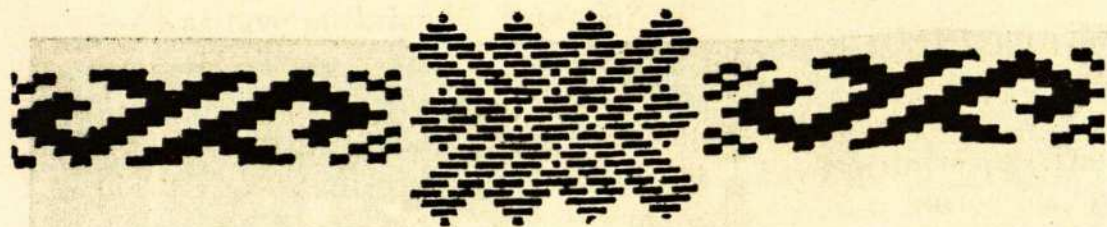
1. L. Žitkevičius, NEBARK MANĖS, MAMYTE	129
2. K. Grigaitytė, PASAKA APIE DANGŲ	130
3. S. Rožytė, SIDABRO STAKLĖS IR AUKSO RATELIS	134
4. Z. Gavelis, ŽODŽIAI MIRUSIAI MAMYTEI	139
5. J. Kuzmickis, FATIMOS PIEMENĖLIAI	144
6. N. Butkienė, JONUKO IR KATRYTĖS NUOTYKIAI	147
7. I. Šmigelskis, BE MAMYTĖS	149
8. V. Jonikas, SPAUDOS ATGAVIMO SUKAKTIS	150
9. A. Bendorius, GARDINAS	152
10. V. Jonikas, KNYGNEŠYS RIMUKAS	153
11. V. Čižiūnas, PIKTA NESANTAİKOS SĖKLA	154
12. M. Skučaitė, MOTINOS DIENAI, SUGRĮŽK	156
13. G. Serapinaitė, PRADŽIA VISUOMET SUNKI	157
14. ELIZABETHO MOKYKLOJE	158
15. ŽYMAUSIEJI UŽDAVINIŲ SPRENDĖJAI	159
16. UŽDAVINIAI	160

Viršelis ir piešiniai — dail. P. Osmolskio.

Paskutiniame viršelio puslapyje — skulptoriaus A. Mončio "Angelas Sargas"

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. May, 1954. Vol. 5, No. 5. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

NEBARK MANĘS, MAMYTE

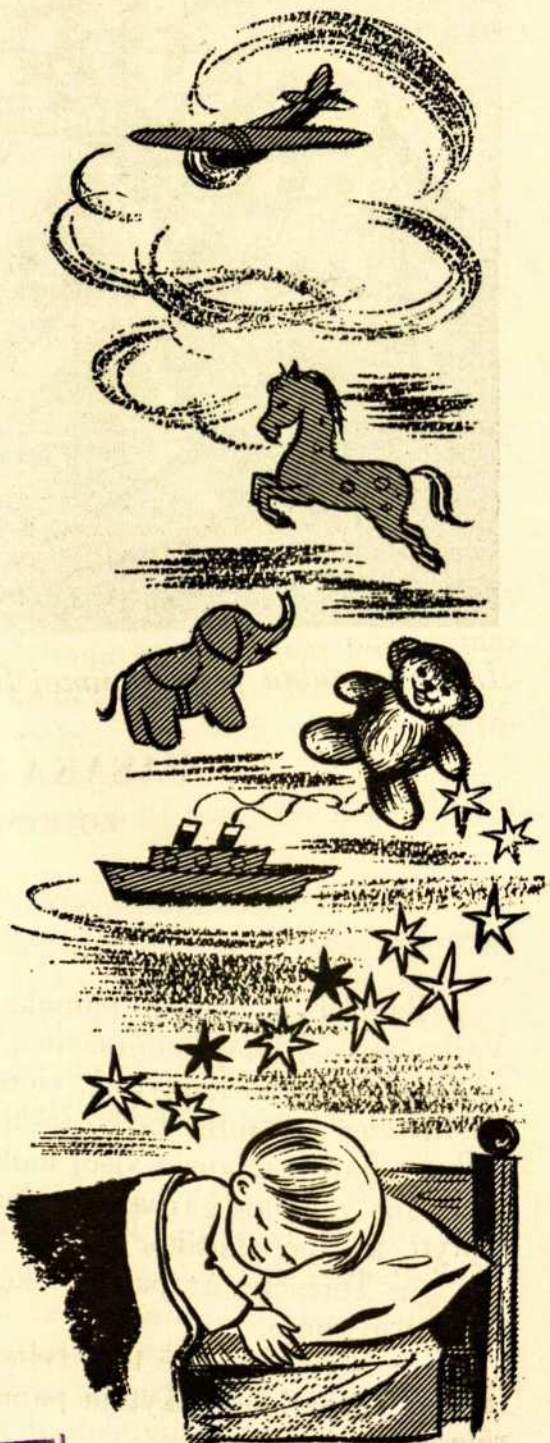
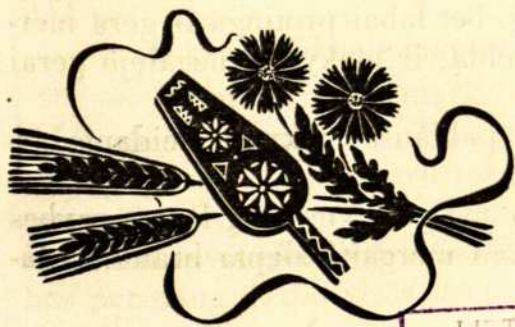
LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

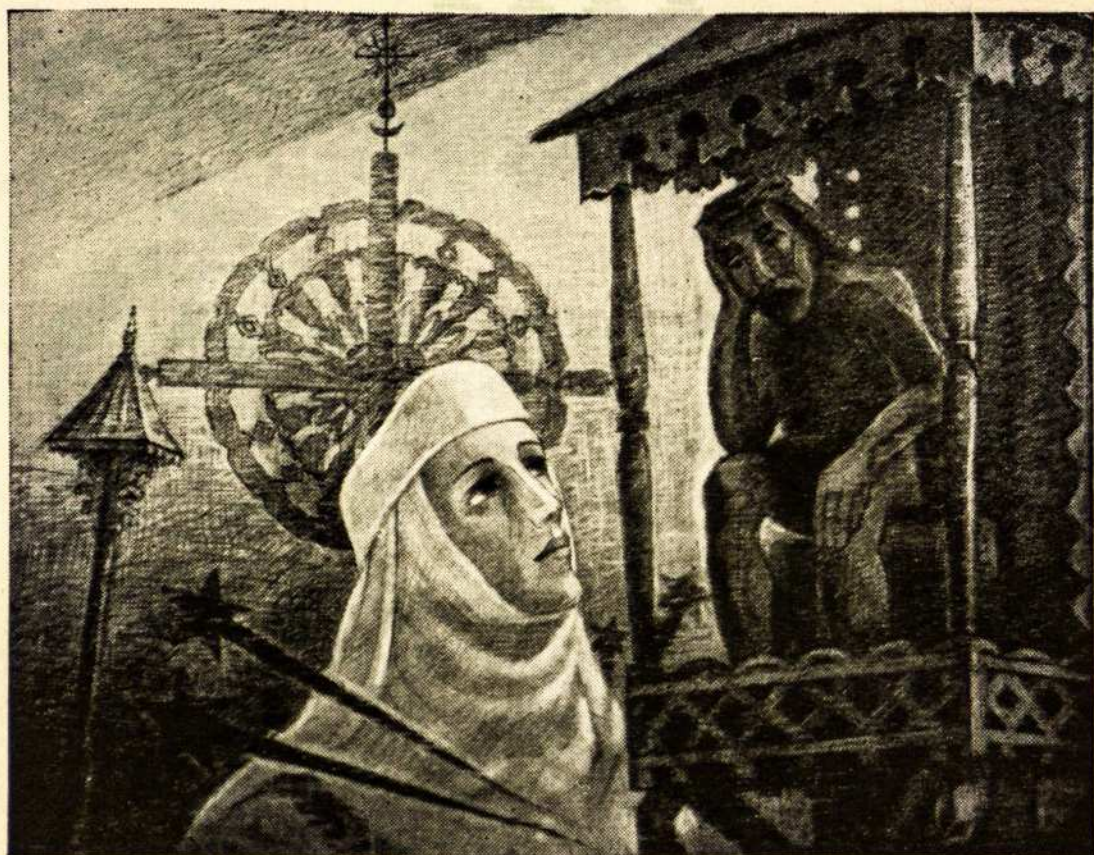
Mane mamytė barė,
Anksti lovytėn varė.
Nebark manęs, mamyte, —
Dar neisiu į lovytę.

Nemiega dar žaisliukai,
Nei meškos, nei drambliukai.
Dar lėktuvėlis užia.
Nebark manęs, mamužė.

Ir garlaiviukas kaukia:
Per vandenyną plaukia.
Žirgelis kaklą riečia:
Į Vilnių joti kviečia.

O kareivėliai moja
Maršuo su jais į koją.
Nebark manęs, mamyte, —
Dar neisiu į lovytę.

Lietuvės malda prie Rūpintojėlio

PASAKA APIE DANGŲ

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Visos mūsų dienos —
Tai gėlių puokštelė,
Miglele užkritis
Viduj vargo kelio.

Baigėsi paskutinė pamoka šeštadieninėj lietuviškoj mokykloj. Vaikučiai pakartojo eilėraščius, kuriuos buvo išmokę Motinos Dienai, ir atsisveikinę su mokytoja, vienas po kito, ėjo iš klasės. Tik Teresėlė pasilenkusi po suolu kažko ieškinėjo, nosinėle prisidengdama kaktytę. Ji buvo pati mažiausia visoj mokykloj, bet labai protinga ir gera mergytė. Jos geltonos garbanėlės dengė veidą, ir mokytoja negalėjo gerai matyti, kas jai atsitiko.

— Teresėle, ar pametei ką? — paklausė mokytoja, eidama arčiau prie suolo.

— Ne, — atsakė taip tyliai, lyg jos gerklytę būtų kas sugnybęs laikęs. Tik dabar mokytoja pamatė, kad mergaitė slapta braukia ašarėles.

— Kas tave nuskriaudė, Teresėlė?

— Niekas, ponია mokytoja... Aš... aš negalėsiu sakyti rytoj eilėraščio, aš verksiu...

Mergaitė apsikniaubė ant suolo ir ėmė kukčioti.

— Mažyte mano, aš dabar atsiminiau... Tavo mamytė pas Dievulį... Bet mes rytoj sveikinsim visas mamytes: ir tas, kurios čia, ir anas, kurios danguje. Ir joms rytoj Dievulis leis praskleisti žvaigždėtą uždangą ir pažiūrėti į žemę. Jos girdės savo vaikučių žodžius ir glostys juos savo laimingų žvilgsniu.

— Tai ar tikrai rytoj matys mane mamytė? — paklausė ji nusibraukdama ašaras.

— Dievulis be galo geras. Jis tai leis...

— Tada, kai sakysiu eilėraštį, aš pakelsiu akutes aukštyn, kad mamytė geriau matytų mane, — tarė šypsodamosi Teresėlė.

— Ji tau plos ten danguje, ir visi maži angeliukai rankutėmis plos, susėdę ant debesėlio krašto. Tik mes jų negalime matyti, kol esame šioj žemėj.

— O kaip labai norėčiau pamatyti mamytę, — atsiduso mergaitė.

— Su kiekviena diena tu vis artėjai pas mamytę...

— Ar daug dar liko tų dienų?

— Dievulis vienas tai žino. Viena tavo diena, kaip ir kiekvieno žmogaus, yra pažymėta kryželiu. Kai užsidegs prie to kryželio žvakė ir kai danguje užges viena žvaigždutė, tada tu iškeliausi pas mamą. Krikšto žvakė per tamsumas švies tau kelią į dangų. Tu eisi paskui ją...

— Bet ar mamytė žinos, kad aš ateinu, ar galėsiu susirasti ją tokiame dideliame danguje?

— Tavo angelėlis sargas pakuždės mamytei į ausį, ir ji su dideliu džiaugsmu ruošis tave sutikti.

— O kaip ji ruošis? Ar iškeps skanų pyragą?

— Ne vieną, o daug įvairių prikeps. Ir gėrimų visokių pasisems iš dangaus šaltinėlių — tokių, kokių niekas čia žemėje neragavo.

— Tai aš turėsiu nešti mamytei gėlyčių, eidama paskui tą žvakelę.

— Tu eisi rankeles susidėjusi, lyg maldai. Ten gi rasi visas gėleles, kurias kada nors nešei ant mamytės kapo. Ir jų žydėjimas niekad nesibaigs.

— O kokia suknelė man reikės apsivilkti? — susirūpino mergaitė.

— Tu eisi krikšto marškinėliais apsivilkusi, žinai, tokiais ilgais iki žemės. Tau mamytė siuva gražią suknelę, žydriai mėlynais kaspinais papuoštą, tokiais žydriais, kaip tavo akelės... Ji bus balta, toji tavo suknelė, ir visa perliukais išsiuvinėta. Ar žinai, iš kur tie perliukai? Tai tavo ašarėlės, Teresėlė. Tik tu neverk dažnai, nes mamytei bus per daug darbo visas jas surinkti ir susiuvinėti...

Mokytoja nutilo ir priglaudė mergaitės galvutę prie savo krūtinės. Blogiausia, kad jai pačiai norėjosi verkti visa tai pasakojant.

— O pasakykit, ką veikia mano mamytė kasdieną? — gyvai paklausė Teresėlė.

— Girdėjau, kad tavo mamytė mėgo austi labai gražias lietuviškas juostas. Ir danguje gali kiekvienas dirbti savo mėgiamus darbus. Manau, kad ji juostomis bus nuaudusi takelius, kuriais Dievulis vaikštinėja. Be to, ji, rodos, mokėjo daug gražių dainelių ir giesmių. Manau, kad jas visas bus ji surašiusi į didelę knygą, kad nepamirštų ir galėtų savo vaikučius išmokyti.

— Mano broliukas nemėgsta dainuoti: tai bus bėdos su juo. Jis kasdien norėtų sėdėti cirke, jodinėti ant tigrų, ant liūtų ir ant balto arkliuko kartais. Nežinau, ar jam patiks danguje, — susimąstė mergaitė, parėmusi kumštele smakriuką.

— Danguje jis ras tigrų, liūtų, stirnelių ir net vilkų ir briedžių. Visi žvėrys bus taikūs ir nieko pikta nedarys. Jei broliukas norės joti, tigrui ir liūtai paslaugiai išties savo nugaras. Jis galės sėdėti ant briedžio ragų ir glostyti lokį. Arba: gaudytis po medžius su mažomis beždžionytėmis ir laikyti savo delniukuose baltąsias peles.

— Jonukas labai mėgsta laiptoti po medžius. Bijau, kad jis krisdamas nesusimuštų, kai turės tokią didelę laisvę.

— Danguje niekas nejaučia skausmo, nei baimės. Galės šokti net iš aukščiausio medžio viršūnės.

— Aš tai vistiek bijočiau, — pasipurtė mergytė.

— Tai tu galėsi skristi, Teresėle. Ten sporto salėj prikabinta įvairaus didumo sparnelių. Juos tik pridėsi prie petukų — ir jau gali skristi.

— Tai iš tikrųjų puiku! Bet mudu su Jonuku dar labai mėgstam maudytis, plaukyti. Ar yra tenai baseinas ir jūra su didelėmis bangomis?

— Yra, kurgi danguje nebus! Ten vandeny nesėsi, girioj nepaklysi. Nutūps paukštukai ant tavo petelių, ir galėsi glostyti švelniai šiltas jų plunksnes. Soduose nusilenks ten šakos ligi žemės, ir nusiškinsi vaisių, kokių tik panorėsi.

— Kaip gerai ten būtų mudviem su Jonuku, — svajojo mergaitė. Staiga atsiminė kažką ir pridėjo pirščiuką prie lūpų:

— Bet žinot, ponია mokytoja, aš turėsiu dar gerokai pasimelsti į angelą sargą, kad jis iškraustytų Jonuko kišenes prieš einant į dangų. Jis labai mėgsta žaisti su karkvabaliais ir mesti juos man už kaklo. Tai nieko baisesnio negali būti! Na, aš tikiu, kad danguje tų biaučių vabalų tikrai nėra. Taipgi ir šikšnosparnių. Sakyt, ar tikrai nėra?

Mokytoja pamastė valandėlę:

— Už visų gražiųjų dangaus sodų ir auksinių upių yra gintarėliais grįstas tilčiukas. Jį perėjus, prasideda plačios žydinčios pievos. Jų pakraščiais auga pavieniai beržai. Po vienu tokiu beržu yra didelis, sulig durimis aukštumo, stiklinis burbulas. Jis nedūžtamo stiklo. Ten yra karkvabalių ir šikšnosparnių, jei kas nori į juos pasižiūrėti. Bet jie niekad negali iš to burbulo išlįsti.

— Jei taip, tai aš su mamyte nueisiu ten kada nors.

— Taip, kada nors tu nueisi ten, Teresėle... O dabar lik sveikutė, nes tėvelis su Jonuku jau tikrai laukia tavęs.

Mergytė tą vakarą užmigo su šypsenėle. Sapnuose ji vaikščiojo dangaus takais su mamyte ir matė dar daug, daug grožybių, apie kurias nė mokytoja nebuvo pasakojusi. Kai ji pabudo, saulutė švietė pro lango užuolaidą ir skambėjo bažnyčių varpai. Jos širdutė skaistaus džiaugsmo prisipildė. Šiandien bažnyčioj ji melsis daug ir karštai: kad ji pati, Jonukas ir tėvelis — visi nueitų į dangų, kad nė vienam iš jų neužgestų krikšto žvakelė toje kelionėje. Ji pasitikė savimi, kad be ašarų pasakys tą eilėraštį, kurio klausysis salėje visi susirinkusieji Motinos Dieną minėti. Klausys ir mamytė, laimindama savo dukrele dangiškuoju šypsniu.

SIDABRO STAKLĖS IR AUKSO RATELIS

Kitą kartą, seniai labai seniai, gyveno turtingas pirklys su žmona. Jie ilgą laiką vaikų neturėjo, nors labai geidė sulaukti. Išėjo vieną kartą pirklienė pasivaikščioti ir pamatė vaikus bėginėjant. Žiūrėjo, žiūrėjo, o paskui atsisėdo po beržu ir pradėjo gailiai verkti. Jai taip beverkiant, ėjo pro šalį sena moteris ir paklausė:

— Ko verki, žmonele? Kas tau širdį spaudžia?

— Kaip aš neverksiu? — atsakė žmona. — Visur maži vaikai bėginėja, žaidžia; patys neturtingiausieji namai pilni linksmų vaikelių, o mūsų namai visada tušti.

— Aš galėčiau tau pagelbėti, — tarė senoji moteris, kuri buvo galinga žynė. — Tik, jeigu nori savo vaikų turėti, turi pirma visus nuplyšusiuosius kaimynų vaikus aprengti savo pačios verptais ir austais drabužėliais.

— Kad aš nemoku nei verpti, nei austi! — sušuko žmona.

— Jei sutiktum devynerius metus pas mane tarnauti, tai išmokyčiau tave verpti ir austi, — atsakė žynė.

Žmona pasikalbėjo su vyru, ir jis išleido ją devyneriems metams žynei tarnauti. O reikia pasakyti, kad tai buvo labai seniai, dar tais laikais, kai niekas nemokėjo nei verpti, nei austi, kai niekas nebuvo matęs nei ratelio, nei staklių, o visi rėdėsi žvėrių kailiais ir medžių tošimis.

Po devynerių metų sugrįžo žmona namo. Grįždama parsinešė sidabro stakles tokio didumo, kad ant delno pasidėtų, ir aukso ratelį tokio didumo, kad saujoje sugniaužtum. Kartu parsivarė baltą avinėlį šilkavilnį, kuris buvo užkerėtas: vieną rytą jam vilnas nukirpsi, o kitą rytą jos vėl atauga. Tai buvo žynės dovanos už devynerių metų gerą tarnavimą. Vyras pašaukė meistrus, kurie, pasižiūrėjo į aukso ratelį ir sidabro stakles, padirbo iš medžio stakles ir ratelį, tik tokio didumo, kad buvo galima juos vartoti. Žmona kirpo šilko avinėlio vilnas, verpė, audė ir aprėdė visus nuplyšusiuosius kaimynų vaikus. Neilgai trukus gimė jai dukrytė, tokia graži ir skaisti, kad niekas dailesnės nebuvo matęs. Augo mergaitė ne vien grožiu, bet protu ir darbštumu. Vieną dieną pamatė ji motiną verpiant ir tarė:

— Išmokyk ir mane verpti, mamyte.

Išmokė ją motina verpti. Motina buvo gera verpėja, bet duktė liko dar geresnė.

Kitą kartą pamatė ji motiną audžiant ir tarė:

— Išmokyk ir mane austi, mamyte.

Išmokė ją motina ir austi. Motina buvo gera audėja, bet duktė liko dar geresnė. Abi verpė ir audė, avinėlį šilkavilnį kirpdamos. Taip jos daug vargingų vaikelių aprūdė, visus skarmalius apdangstė.

Kartą sunkiai susirgo motina ir, pasišaukusi dukterį, tarė:

— Jaučiu, dukrele, kad jau nebeišgysiu. Palieku tau sidabro stakles, aukso ratelį ir šilko avinėlį.

Graudžiai verkė, ilgai gedėjo tėvas ir duktė, kai motina numirė. Duktė niekada negalėjo užmiršti motinos, bet tėvas nutarė, kad namams reikalinga šeimininkė, ir parvedė pamotę. Pamotė turėjo savo dukterį, kuri buvo didelė tinginė. Abidvi nekentė našlaitės iš pirmosios dienos, bet slėpė neapykantą širdy. Vieną kartą pirkliui prireikė toli išvažiuoti su reikalais. Išvažiuodamas pasišaukė dukterį ir tarė:

— Mano dukrele, toli išvažiuoju ir nežinau, kada galėsiu grįžti. Būk gera ir paklusni savo pamotei, klausyk jos, kaip tikrosios motinos.

Duktė pažadėjo klausyti, ir tėvas, ją palaiminęs, išvažiavo.

Tą pačią dieną pamotė atėjo į našlaitės kambarį ir atėmė jos sidabro stakles ir aukso ratelį sakydama:

— Kam tau sidabro staklės? Kam tau aukso ratelis? Nėra iš jų naudos, tik akis savo žibėjimu gadina.

Nieko neatsakė mergaitė, nes buvo tėvui prižadėjusi pamotės klausyti. Tik naktį nuėjo prie motinos kapo ir apsiverkė:

— *Oi močiute, motinėle,
Skriaudžia mane pamotėlė.
Jau atėmė sidabro stakles
Ir aukso ratelį.*

Ir atsiliepė iš kapo motinos balsas:

— *Oi dukrele, našlaitėle,
Darbščios rankos — sidabro staklės,
Darbščios rankos — aukso ratelis.*

Nusiramino duktė ir parėjo namo.

Kitą dieną, kai ji nuėjo kirpti avinėlio šilkavilnio, pamotė atėjo į tvartą ir atėmė avinėlį sakydama:

— Kam tau tas avinėlis? Neturi staklių, nereikia nė vilnų.

Vėl nutylėjo mergaitė, tik naktį nuėjo prie motinos kapo ir pasiskundė:

— *Oi močiute, motinėle,
Skriaudžia mane pamotėlė.
Jau atėmė avinėlį
Šilkavilnėlį.*

O motina iš kapo atsiliepė:

— *Oi dukrele, našlaitėle,
Darbščios rankos — šilko vilnos,
Darbščios rankos — šilko avinėlis.*

Nusiramino našlaitė ir parėjo namo.

Kitą rytą, vos tik saulei užtekėjus, pažadino pamotė našlaitę ir tarė:

— Kelkis ir eik iš mano namų, kad mano nė akys tavęs nematytų!

Apsiverkė našlaitė ir pradėjo prašyti, kad dar nors naktelę leistų pernaktoti. Bet pamotė bijodama, kad tuo tarpu tėvas neparvažiuotų ir dukters neužtartų, sukietino savo širdį į akmenį ir išvarė mergaitę iš namų. Nežinodama kur dingti, našlaitė vėl nuėjo prie motinos kapo. Per dieną taisė kapą, gėles sodino ir laistė. O atėjus nakčiai, vėl gailiai užraudojo:

— *Oi močiute, motinėle,
Skriaudžia mane pamotėlė:
Išvarė iš namelių.*

Ir atsiliepė motina iš kapo:

— *Oi dukrele, našlaitėle,
Eik į žalią girelę.
Eidama į girelę,
Neškis žemių nuo mano kapelio:
Vieną saują nuo širdelės,
O antrą nuo galvelės.*

Pasisėmė duktė dvi sauji žemių nuo motinos kapo — vieną saują nuo galvos, kitą saują nuo širdies — susirišo į skarelės kampus ir išėjo į girią. Ėjo, ėjo, beeidama labai pavargo ir išalko. O dar toliau nuėjusi ir paklydo. Atsisėdo po beržu ir verkia. Ėjo pro šalį senoji žynė ir paklausė:

— Ko verki, mergele? Kas tau širdį spaudžia?

— Kaip aš neverksiu? — atsakė našlaitė. — Pamotė atėmė si-dabro stakles ir aukso ratelį, atėmė avinėlį šilkavilnėlį ir iš namų iš-varė. Kaip nuplyšusiuosius aprėdysiu, kai nebeturiu šilko avinėlio, kai nebeturiu staklių nei ratelio?

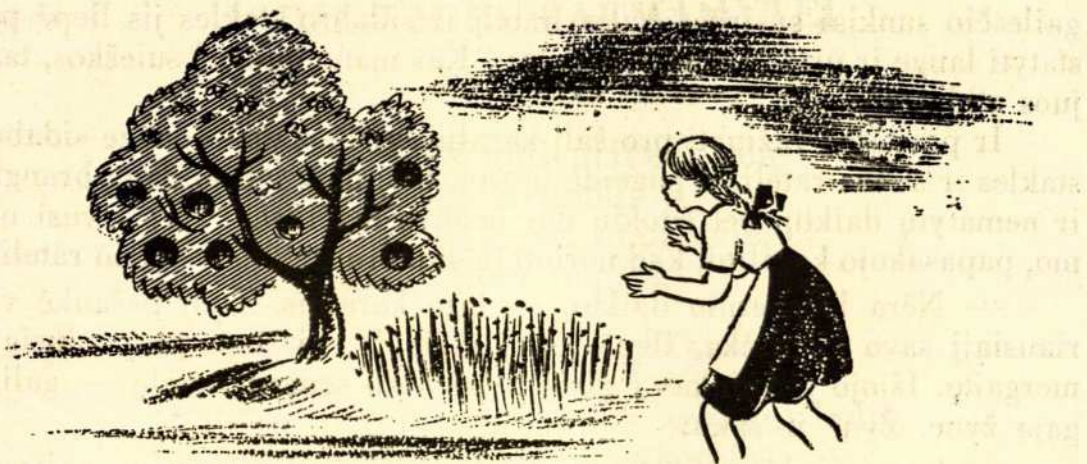
— O ką čia skaros kampuose nešies? — paklausė žynė.

— Žemių nuo motinos kapo, — atsakė našlaitė.

— Tai neturi ko rūpintis, — tarė žynė. — Papilk žemę nuo šir-dies rytų pusėje, o žemę nuo galvos vakarų pusėje ir gulkis miegoti. O rytoj aš vėl čia ateisiu.

Mergaitė padarė, kaip pamokyta.

Kitą rytą atsikėlusi žiūri: ten, kur papylė žemę nuo motinos šir-dies, išaugusi obelis. Viršūnėje rausvi žiedai žydi, skanų kvapą sklei-

džia, o pažemiais obuoliai raudonuoja. Vakarų pusėje, kur žemė nuo galvos, pridygę žalių stiebelių su mėlynomis žvaigždutėmis viršūnėse. Atėjo žynė ir sako:

— Skink ir valgyk obuolius, kai išalksi. O šitie melsvažvaigždžiai yra linai, kurie tau atstos avinėlį šilkavilnėlį. Kai jie pagels ir nunoks, turėsi juos nurauti ir galvas nukaršti. Nukaršusi pamerksi pelkėje, kai išbrinks, ištraukusi paklosi pievoje, paskui pakelsi, padžiausi, išminsi, nubruksi, iššukuosi. Tada galėsi verpti ir austi. Daug bus darbo, bet jei netingėsi, išsiausi tokį audeklą, kokio dar niekas pasauly neturi.

Mergaitė pradėjo ilgąjį lino darbą: rovė, karšė, merkė, klojo, kėlė, džiovė, mynė, bruko ir šukavo. Taip jai besidarbuojant, praėjo vasara, atėjo ruduo ir žiema. Pradėjo snigti ir lyti, šalti vėjai pūsti. Bet našlaitės, po obelia sėdint, nė lietus užlijo, nė sniegas užsnigo, nė vėjai užpūtė. Obelis žiemą vasarą žaliavo, viršūnėje rausvi žiedai kvepėjo, pažemiais obuoliai raudonavo.

Kai jau linai buvo paruošti verpimui, vėl atėjo senoji žynė, padavė jai šiaudų gniūželį ir tarė:

— Eidama gulti, padėk po obelia.

Mergaitė taip ir padarė. Ryto metą atsikėlusi pamatė vietoje šiaudų ratelį bestovintį. Apsidžiaugusi ji pradėjo verpti linus. Verpė, verpė, o kai visus suverpė, vėl atėjo senoji žynė ir, padavusi jai žabų glėbelį, liepė prieš naktį padėti po obelia. Ryto metą mergaitė vietoje žabų rado lanktį ir stakles su skietais, šaudyklėmis ir viskuo, kas audimui reikalinga. Dar senoji žynė pamokė, kaip išbaltinti linų sruogas, paklojus jas ant rasotos žolės. Apsimetė mergaitė audeklą ir pradėjo austi. Audžia, audžia, pykšt! pokšt! pakojomis tauškina, net garsas per visą mišką eina!

Tuo tarpu senasis tėvas iš kelionės grįžo ir labai nusiminė, dukters neradęs. Piktoji pamotė pasakė jam, kad ji girion išbėgusi ir vilkai ją sudraskę. Tėvas nenorėjo tuo tikėti, bet iš didelio rūpesčio ir

gailesčio sunkiai susirgo. Aukso ratelį ir sidabro stakles jis liepė pastatyti lange ir prie jų padėti parašą: „Kas mano dukterį suieškos, tam juos atiduosiu.“

Ir pasitaikė važiuoti pro šalį karalienei. Pamačiusi lange sidabro stakles ir aukso ratelį, ji įsigeidė jų sau, nes, nors turėjo daug brangių ir nematytų daiktų, bet šitokių dar nebuvo mačiusi. Parvažiavusi namo, papasakojo karaliui, kad norinti tų sidabro staklių ir aukso ratelio.

— Nėra lengvesnio daikto, — tarė karalius. Tuoju pašaukė vyriausiąjį savo girininką, liepė joti į girią ir suieškoti prapuolusiąją mergaitę. Išjojo girininkas į girią ir susitiko seną moterėlę — galinąją žynę. Žynė ir sako:

— Kur joji, berneli? Giria didelė, o aš sena pavargau, pailsau. Pajodink ir mane galelį!

— Kas tau, sene, ir galvon atėjo? Aš esu vyriausiasis karaliaus girininkas, o tu užsigeidei, kad tave jodinčiau. Traukis iš kelio, o sumindžiosiu!

Senoji atsitraukė, o girininkas įjojo į girią. Ilgai jis jodinėjo, ilgai šūkavo; ir vakaras atėjo, o jokios mergaitės nematė. Tik išgirdo vilkus kaukiant ir išsigandęs parjojo namo.

Supyko karalius ir atstatė girininką iš tarnybos, o kitą rytą išsiuntė vyriausiąjį arklininką mergaitės ieškoti. Tas, girion įjojęs, tą pačią žynę sutiko, ir, prašomas pajodinti, taip pat nemandagiai ją pavarė. Ir jis sugrįžo nieko nepesęs ir tarnybos neteko. O karalienė liūdna, nesmagi vaikštinėja, taip tų staklių ir ratelio geidžia.

Išgirdo apie tai karalaitis ir sako:

— Nieko nebus, josi aš pats ieškoti.

Išjojo į girią ir taip pat susitiko senąją žynę:

— Giria didelė, o aš sena labai pavargau. Pajodink mane, vaikeli.

— Sėsk, senute, sėsk, — tarė karalaitis. — Mano žirgas nebauštus, gali ramiai joti. — Karalaitis nušoko nuo žirgo, o žynė tarė:

— Sek paskui mane.

Žynė pasuko arklį girios gilumon, kur augo amžinai žydinčioji obelis. Pykšt! pokšt! pasigirdo iš tolo.

— Kas čia poškina? — užklausė karalaitis.

— Tai mergelė našlaitėlė audžia, — atsakė žynė.

Karalaitis niekada nebuvo matęs audžiant ir, kai pamatė mergelę sėdint staklėse, labai tuo stebėjosi. Sužinojusi, kad tėvas jos ieško, našlaitė labai nudžiugo. Tuoju pabaigė austi, išėmė audeklą iš staklių ir, padėkojusi senajai žynei, nujojo su karalaičiu. Jiedviem jojant, obelis paskui sekė. Kai prijojo motinos kapą, mergaitė nušoko nuo žirgo ir, atėjusi prie kapo, meldėsi ir dėkojo savo motinėlei. Obelis daugiau jos nebesekė, bet pasiliko augti prie kapo. Kai karalaitis parvedė mer-

ŽODŽIAI MIRUSIAI MAMYTEI

ZIG. GAVELIS

Pavasaris žydėjimui prikėlė gėlę
Ir pievų margąjį drugelį,
Tiktai tavęs, mamyte, neprikėlė,
Tiktai tavęs prikelt negali.

Iš tolimo Egipto parlėkė kregždelė
Ir nutūpė ant ištemptos vielos,
Tik tu, mamyte, į namus nerandi kelio,
Tik tu negrįžti, mama, atgalios.

Jau Nemunas sulaužė žiemos ledą,
Ir vyturių čiulbėjimo pilni laukai,
Tik tu, mamyte, tylinti, bežadė
Švelnaus man žodžio nesakai.

Gelsvų purienų žiedužėliai brandūs,
Ir juos vėjelis glosto iš pietų šalies,
Tik tavo, mama, baltos rankos
Švelniai man veido nepalies.

Kai vakaro saulutė leidžiasi už miško,
Man mena ramų žvilgsnį tavo gėstančių akių,
Tik vis veltui tavęs žvaigždynuos ieškau,
Tiktai veltui tave, mamyt, šaukiu...

gaitę namo, jos tėvas labai apsidžiaugė, tuojau kėlėsi iš patalo, apsikabino dukterį ir pasveiko.

Karalaitis, parjojęs namo, atidavė sidabro stakles ir aukso ratelį karalienei ir tarė:

— Štai tau sidabro staklės ir aukso ratelis. O aš noriu vesti audėją, kurią girioje radau.

— Pirma noriu verpti aukso rateliu ir austi sidabro staklėmis, — tarė karalienė. Bet verpti ir austi nebuvo taip lengva, kaip karalienei rodėsi. Pasišaukė ji savo dvaro ponias, bet ir tos nieko nesugebėjo. Pašaukė dvaro tarnaites, ir tos nemokėjo. Tada išleido raštą į visą šalį, kad ta, kuri aukso rateliu paverps ir sidabro staklėmis paaus, bus jos marti. Pradėjo eiti mergelės iš viso krašto, bet nė viena nežinojo, kas daryti su aukso rateliu ir sidabro staklėmis. Jei ir būtų mokėjusios verpti ir austi, nebūtų nieko suverpusios aukso rateliu, nė išaudu-

sios sidabro staklėmis, nes tie daiktai buvo tokie mažučiai, kad tik nykštukams tetiko vartoti.

O karalaitis tarė motinai:

— Nenoriu ir nevesiu jokios mergelės, tik tą, kurią girioje radau.
— Buvo jis pamilęs gražiąją našlaitę. Karalienė taip buvo įsigeidusi pamatyti audimą ir verpimą, kad nebesipriešino.

— Gera, — tarė, — vesk, jei ji tik mokės verpti mano aukso rateliu ir austi mano sidabro staklėmis.

Išgirdo apie tai piktoji pamotė. Aprengė, papuošė savo dukterį ir, nukirpusi šilkavilnį avinėlį ir padavusi jai vilnas, išsiuntė į dvarą:

— Pasistenk, dukrele; kai tu būsi karalienė, abidviem bus gerai. Bet ir pamotės dukteriai verpti ir austi nesisekė. Nors ji buvo mačiusi našlaitę verpiančią ir audžiančią, bet pati, būdama tinginė, tais darbais nesidomėjo ir niekada jų neišmoko.

— Tai ne mano mergelė, — tarė karalaitis.

Išsiuntė karalienė tarnus pas pirklių ir įsakė atvežti tikrąją, girioje rastąją, mergelę. Tarnai atvežė našlaitę, ir visas dvaras nušvito nuo jos grožio. Kai karalienė jai padavė ratelį, ji pasuko pirštu ratą tardama:

— Aukso rateli, didyn, didyn!

Ir ratelis pradėjo augti augti, kol pasidarė tikro didumo. Tuoj mergaitė sėdo prie jo ir kai pradėjo verpti, kaip pradėjo šilko siūlus leisti, miela ir pažiūrėti!

— Tai mano verpėja! — sušuko karalaitis.

Suverpusi mergaitė vėl pasuko pirštu ratą sakydama:

— Aukso rateli, mažyn! — Ratelis sumažėjo taip, kad galėtų saujoj sugniaužti.

Tada karalienė padavė jai sidabro stakles. Mergaitė pastatė staklės ant grindų, paspaudė pirštu pakuojas ir sušuko:

— Sidabro staklės, didyn, didyn!

Tuoju ir staklės pradėjo augti. O kai užaugo reikiamo didumo, mergaitė išsėdo į jas, apsimetė audeklą ir pradėjo austi: pykšt! pokšt! pykšt! pokšt.

— Tai mano audėja! — sušuko karalaitis.

Mergaitė išaudė gražiausią audeklą, kokio dar niekas nebuvo matęs: aukso dugnu, sidabro raštais. Išėmusi audeklą, ji išlipo iš staklių ir tarė:

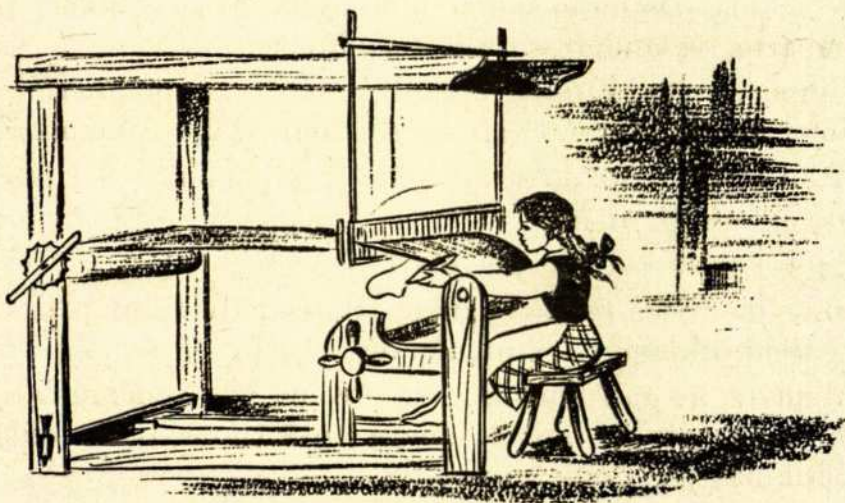
— Sidabro staklės, mažyn! — Ir staklės liko tokios mažutės, kad delnan įsidėtų. Karalienė liepė pasiūti iš to aukso audeklo mergaitei vestuvinius rūbus, o karalaitis vedė ją už žmoną.

Vestuvės buvo didelės ir iškilmingos. Senasis tėvas sėdėjo garbingoje vietoje, net ir pamotė su podukra nebuvo užmirštos. Pamačiusi,

kad jos klastos nuėjo niekais, pamotė atsiprašė našlaitės ir taip buvo pakviesta į puotą.

Nuo to laiko verpimas ir audimas liko didelėje pagarboje. Jaunoji karalienė išmokė visas moteris verpti ir austi, linus auginti ir drobes baltinti. Ir nuo to laiko toje karalystėje nebebuvo nuplyšusių ir šalančių žmonių. Jei tik kur toks atsirasdavo, karalienė tuoj apdovano-davo jį savo austais drabužiais.

Sidabro staklės ir aukso ratelis ir dabar tebestovi didžiojoje karaliaus rūmų menėje, pačioje garbingiausioje vietoje. Jei netikit, patys nueikit ir pasiklausykit po pilies langais. Ten išgirsit jaunąją karalienę audžiant: pykšt! pokšt! pykšt! pokšt!

DOVANA MAMYTEI

JŪZO IEVUTĖ

Iliutė dar kartą pasistiebė ant galų pirštų ir, užvertusi galvutę, matavo tvoros aukštį, kurs per visą jos ūgį kilo viršum jos ištiestos rankos. Margis pasekė ją. Jo priekinės kojos buvo kur kas aukščiau už Iliutės rankas, tačiau ir jos dar nesiekė tvoros viršaus. Visi jos bandymai — pasiekti anapus tvoros žydinčias konvalijas — jai nepavyko. Staiga jai dingtelėjo mintis, kad tos konvalijos — iš svetimo sodo. Ne, ji niekada nevogė ir nevogs... Lėtais žingsneliais Iliutė tolo nuo tvoros. Priėjo savo mėgiamąjį alyvų krūmą, kurs taip didingai ir plačiai išskėtęs šakas, it senelis patogioje kėdėje rankas, pūpsojo aukabines jos mažąjį suolelį. Susirangiusi ant jo, ji susimąstė. Iliutės galvelėj mintis sekė mintį, bet nė viena iš jų negalėjo atstoti baltųjų, taip gaivinančiai kvėpiančių, konvalijų. Ji net ir dabar užuodžia tą nuostabų jų kvapą

ir regi smulkiųjų žiedelių varpelius. Čia jos širdelę lyg kas suspaudė, sugniaužė. Viena ašara vijosi kitą, ir greitai visas upelis sruveno jos pabalusiais skruosteliais.

Ji bus visą dieną prie sergančios mamytės lovos ir laikys taip, kaip mamytė nori, savo rankutes ant jos karštos kaktos — bet ji visad taip daro. Ji nešdama jai valgyti, papuoš valgių padėklą alyvų žiedais — bet ir tai ji kasdien daro. Dar valandėlę ji galvojo, ir staiga jos veidukas nušvito džiaugsmu. Kumšteliu nubraukusi pakibusią ašarą ir atleidusi patemptą lūpytę, Iliutė plačiai, plačiai nusišypsojo. Taip, taip, ji jau žino Motinos Dienos dovaną mamytei. Ji paprašys kunigą, kad atneštų mamytei Švenčiausiąjį. Tai dovana daug brangesnė už konvalijas, už visas gėles ir už visą pasaulį.

Iliutė tekina pasileido namų link ir, tyliai prislinkusi prie mamytės kambario, valandėlę sustojo tarpduryje.

— Iliute, kur tu, vaikeli, taip ilgai buvai prapuolusi? — atverdama primerktas akis ir meiliai šypsodamos, klausė mamytė.

— Atleisk, mamyte, aš buvau sode ir galvojau... — Iliutė sustojo abejodama, ar sakyti, ar ne.

— Apie ką, vaikuti, tu galvojai?

Švelnios mamytės rankos palietė Iliutės galvytę, ir pirštai pradėjo šukuoti išsidraikiusius jos plaukelius.

— Mamyte, ar gali būti didesnė dovana už Švenčiausiąjį? — ne tiek žodžiais, kiek išplėstomis akimis, klausė Iliutė, lyg norėdama dar stipriau įsitikinti, jog ji čia nesuklydo.

— O taip, vaikuti, šiame ir amžinajame gyvenime nėra ir negali būti jokios didesnės dovanos, kaip Švenčiausias. Juk tai pats Dievas, pats Jėzus Kristus — duonos pavidale.

— O ar tu norėtum, Mamyte, rytoj Jį priimti. Aš paprašysiu tėvelį, ir jis sutiks po šv. Mišių parsivesti kunigą su Švenčiausiuoju. Tai bus tau, mamyte, mūsų Motinos Dienos dovana.

Mamytė stipriai priglaudė Iliutę prie savo krūtinės ir ilgesingai kalbėjo.

— Taip, Iliute, tai brangiausia dovana. Aš taip labai ilgiuosi ir trokštu jos.

O tremtinių Motina, mes tavo vardą norime iškelti lig
dančaus ir tavo garbę geidžiam parsinešti ligi pačių savų
namų! O, melsk už mus! Užtarki mus ir neapleiski mūsų!

Maldos žodžiai

ATMINKIME: šie metai yra šventieji Marijos metai, o mūsų tėvynė
nuo seno yra vadinama Marijos žeme!

Tęsinys

Jacinta taip gerai atsiminė tą pastabą, kad ne tik pati niekuomet nevartojo negražių žodžių, bet ir kitus draudė nuo jų.

Geriausia jos draugė Liucija. Tik su ja ir savo broliuku ji mėgo žaisti ir nenorėjo, kad kuri kita paveržtų jos žaidimų draugę. Tačiau Liucija dažnai turėjo saugoti visą krūvelę jos globai paliktų vaikų, kai suaugę išeidavo dirbti į laukus.

Jei Jacinta žaisdavo tik su Liucija ir Pranuku kur po fygos medžiu ar sode paliai mūrą, ji būdavo visiškai laiminga. Tačiau, kai prie jų prisidėdavo ir daugiau vaikų, Jacinta būdavo nepatenkinta.

— Aš nenoriu daugiau žaisti! — netekusi nuotaikos, pasakydavo ir nueidavo atsisėsti kur nors po medžiu, sijonėliu apsupusi kojas, o po smakru pakišusi sugniaužtus kumštukus: maža, nepatenkinta užsispyrėlė.

Tada truputį didesnė globėja Liucija, kuri ją taipgi mylėjo, turėdavo eiti pas ją, raminti ir pažadėti jos mėgiamiausį žaidimą. Tik tada mažosios užsispyrėlės veidas nušvisdavo, ir ji grįždavo žaisti toliau.

Tikrai, Jacinta nebuvo koks šventas angelėlis, nusileidęs ant žemės. Ji mėgo ne tik žaisti, bet ir lošti, kad ką nors laimėtų. Atsiminkime, kad ji neturėjo žaislų. Vienintėliai jos žaislai buvo medžių šakelės, akmenėliai ar sudužusių indų šukės, iš kurių ji statė namelius ir puošdavo juos sodų žiedais.

Ypatingai Jacinta mėgo lošti sagomis. Kas išlošia, tas pasiima pralošusio sagą. Motinos to žaidimo nemėgo: jos paprastai įsiūdavo į drabužius reikalingiausias sagas, tačiau, jeigu prasilošęs atliekamos sagos neturėjo, tai jis išplėsdavo kurią iš savo drabužių. Grįžus vakare namo, neretai reikėjo ne tik aiškintis, bet ir beržinės rykštės paragauti.

Liucija dažnai pralošdavo sagas laimingajai Jacintai. O ši visada išreikalaudavo, kas buvo išlošta, nors ir gerai žinojo, kad Liucija, grįžusi be sagų, gali gauti į kailį.

O vis dėlto užsispyrėlė Jacinta visa mažyte širdele pamilo Liuciją. Ji buvo gera, nuoširdi ir labai jautri.

Vieną kartą motina nusivedė ją į Fatimos bažnyčią pasižiūrėti,

kaip kiti vaikai priims Pirmajā Komunijā. Jacintā nepaprastai sužavēja mažos mergaites, kurias, apsirengusios baltomis suknelēm, barstē gēles. Dažnai po to, kai, užsispyrusi žaidimų metu, nukorusi nosytę, nueidavo į šali, ji prisiskindavo gėlių ir grįžusi apmėtydavo jomis nustebusią Liuciją.

— Jacinta, ką tu darai? — klausdavo Liucija.

— Aš darau taip, kaip ir maži angelėliai bažnyčioje: barstau gėlytes.

Jacinta labai mėgo gėles. Pavasarį, kai oras atšildavo ir kalnai bei kalvelės pasipuošdavo įvairiausiomis gėlėmis, ji prisirinkdavo iš-tisas puokštes įvairiažiedžių gėlių.

5. LAUKUOSE IR PIEVOSE

Mažoji Jacinta labai mylėjo savo aveles.

Kiekvieną ji vadino vis kitu, maloniniu vardu, kaip — balandėlė, žvaigždutė, baltuolėlė. O kai atsirasdavo mažų ėriukų, Jacinta negalėdavo jais atsidžiaugti. Tuos, kurie glausdavosi prie jos, ji pabučiuodavo, o pavargusius nešdavo ant savo mažų rankelių.

Būdama tokia jautri ir gyvos vaizduotės mergaitė, ji mokėdavo gyvai ir vaizdingai ką nors papasakoti. Pasakojama, kad vieną vakarą, kai švietė pilnatis mėnulis, ji tekina atbėgo pas motiną ir sušuko:

— Mamyte, ateik! Tik paskubėk, kad pamatytum saulės močiutę!

Kaip ir Pranukas, ji neatsistebėdavo nakties debesimis. Žvaigždutes ji vadino angelų žvakutėmis, mėnulį — Marijos žiburiu. Dažnai ji pasišaukdavo Pranuką ir Liuciją, kad visi kartu greičiau suskaičiuotų dangaus žvaigždes!

Sakoma, kad senosios Chaldėjos senieji kunigai (kuriuos mes vadiname išminčiais) buvę pirmieji, kurie mėgino suskaičiuoti dangaus žvaigždes. O ir jie buvo kilę iš piemenų giminės. Ir taip gilioje senovėje, kada niekas istorijos nerašė, jie sugalvoję kalendorių ir mokslą apie dangaus kūnus — astronomiją. Galbūt, ir maži Judėjos piemenėliai skaičiavo žvaigždes nuostabią žiemos naktį, kai jie pamatė nepaprastai šviesią Betliejaus žvaigždę ir atrado Kūdikelį Jėzų.

Dangaus grožybės taip žavėjo Jacintą, kad ir ji viską užmiršdavo, pradėdama skaičiuoti angelų žvakeles.

Tačiau dar labiau ji mėgo muziką. Jei tik Pranukas groty, ji šokty visą dieną, dainuodama savo daineles. Ji pastebėjo, kad kalnuose labai gražiai skamba aidas, o ypač gražiai ataidi Marijos vardas.

— Marija!.. Marija!.. — šaukdavo ji, palypėjusi ant kalnelio, ir negalėjo atsidžiaugti aidų skambumu.

(Bus daugiau)

JONUKO IR KATRYTĖS

N. BUTKIENĖ

Nuotykiu

Katrytė pasižymėjo moksle, bet Jonukas pralenkdavo ją savo vaizduote. Tiesa, jis savo sugalvotų pasakų dar nesugebėjo užrašyti, bet mielai jas pasakodavo Katrytei.

Kartą, grįždami iš mokyklos, jie susitiko negra, todėl Jonukui kilo sumanymas ką nors papasakoti Katrytei apie negrus. Jis buvo skaitęs pasaką iš senų laikų, kai dar nebuvo lėktuvų, o žmonės bandė skristi balionais.

— Žinai, Katryte, — pradėjo Jonukas, — aš tau galiu papasakoti atsitikimą, kaip mūsų senelis gavo dovanų negriuką.

— Kodėl aš apie tai dar nesu girdėjusi? — susidomėjusi klausė Katrytė.

— Permaža buvai, tai ir užmiršai! Tai ką, ar nori paklausyti?

— Žinoma, noriu, — atsakė Katrytė.

Ji labai mėgo klausyti broliuko pasakojimų. Nors ir ne viskas, ką jis pasakojo, buvo tikra, bet už tai visada buvo įdomu.

— Tai klausyk. Tais laikais lėktuvų nebuvo. Žmonės mėgino skristi balionais, panašiais, kokių mes dabar nusiperkame pas šlubį senį gatvėje. Žinoma, tie balionai buvo labai dideli ir stiprūs. Apačioje lakūnai prisikabindavo didelę pintinę. Kad vėjas baliono nesvaidytų į šalis, į pintinę dėdavo smėlio pripiltus maišus. Jie vadinosi balastu.

— Mamytė man rodė tokio baliono paveikslą, — įsiterpė Katrytė.

— Kuomet norėdavo aukščiau pakilti, tuomet po truputį smėlį išpildavo. Balionas pasidarydavo lengvesnis ir pakildavo aukščiau. Tai tokiu balionu kartą mūsų senelio tėvelis...

— Vadinas, mūsų prosenelis, — pasakė Katrytė.

— Taip, mūsų prosenelis nuskrido į Afriką. Kaip žinai, ten gyvena daug negrų.

— Taip, žinau, — pritarė Katrytė.

— Kuomet prosenelis rengėsi skristi atgal, į vieną jo atrištą maišelį įlindo mažas negriukas: matyt, ir jis užsinorėjo paskraidyti. Prosenelis porą maišų buvo prikrovęs bananų, apelsinų ir kitokių dovanų savo namiškiams. Užrišdamas maišus, nepastebėjo, kad viename jų buvo negriukas.

Pakilus balionui, prosenelis parskrido tiesiai į Lietuvą. Išlipęs jis pasiėmė vieną maišą su dovanomis ir, padėjęs jį ant stalo, pasakė vaikams: — štai jums dovanos. — Kai vaikai atrišo, iš maišo išsoko gyvas negriukas. Vaikai išsigando, bet negriukas buvo labai linksmas ir su vaikais greit susidraugavo.

— Kur gi dabar tas negriukas? — paklausė Katrytė.

— Prosenelis nuvežė jį atgal į Afriką.

— Gaila, būtume ir dabar su juo žaidę, — padejavo Katrytė.

— Kokia tu kvailutė. Juk tai seniai įvyko. Tas negriukas bus greičiausiai jau numiręs, kaip ir mūsų senelis.

Visą vakarą šios negriuko istorijos Katrytė negalėjo užmiršti. Ji nutarė paprašyti tėvelį smulkesnių paaiškinimų.

Išgirdęs jos klausimą, tėvelis nustebo:

— Kas gi tau pasakojo tokią istoriją?

— Jonukas.

— Tavo broliukas turi nepaprastą vaizduotę, gal išaugs dideliu rašytoju. Aš pirmą kartą iš tavęs išgirdau, kad mūsų senelis buvo Afrikoje, — atsakė tėvelis.

— Ir aš noriu būti rašytoja, — pagalvojo Katrytė. — Bet kodėl aš nemoku sugalvoti pasakų? Aš turiu Jonukui nepasiduoti, — ryžtingai nusprendė ji.

* * *

Tačiau sumanyti buvo lengviau, kaip įvykdyti. Nemaža laiko praėjo, kol vieną dieną Katrytė galėjo pasakyti Jonukui:

— Žinai, Jonuk, aš tau galiu papasakoti vieną įvykį, kuris atsitiko vienai mergei ir jos broliukui.

— Kas gi tau pasakojo? — paklausė Jonukas.

— Vėliau sužinosi. Klausyk. Kartą ta mergaitė ir jos broliukas sugalvojo pasveikinti savo mamytę jos gimimo dieną ypatingu būdu.

— Kokiu?

— Jie nutarė nusipirkti pas šlubį senį gatvėje visus jo balionus ir už jų laikydamiesi pasikelti į orą, kaip paukščiai, kad iš aukštai galėtų surikti mamytei: — Sveikiname.

— Bet tie balionai brangiai kainuoja, — pastebėjo Jonukas.

— Tiesa. Bet vaikai nutarė labai taupyti pinigus, kuriuos jų tėvai duodavo saldumynams nusipirkti ar į kiną nueiti. Taip ir padarė. Todėl mamytės gimimo dieną jie abudu nuėjo pas senį ir nusipirko visus jo balionus. Bet jie bijojo laikyti visus balionus rankose, tai paprašė senį nunešti balionus iki jų namų ir pririšti juos prie tvoros. Smėlio maišų vietoje jie sumanė pririšti prie balionų savo meškiuką

ir didelę lėlę. Kaip sumanė, taip ir padarė. Dabar jie atrišo balionus nuo tvoros ir rengėsi skristi. Tik staiga papūtė smarkus vėjas ir ištraukė iš sesutės rankų virvelę, ir berniukas vienas pakibo ore. Jis labai nusigando, pradėjo verkti ir rėkti: — Ai, ai, Katryte, ką tu padarei, dabar mane vėjas nuneš į Afriką pas juodukus, kaip mano senelį. — Bet Katrytė jam šaukė: Laimingos kelionės, Jonuk! Afrikoje tavęs laukia ne tik negrai, bet ir krokodilai. —

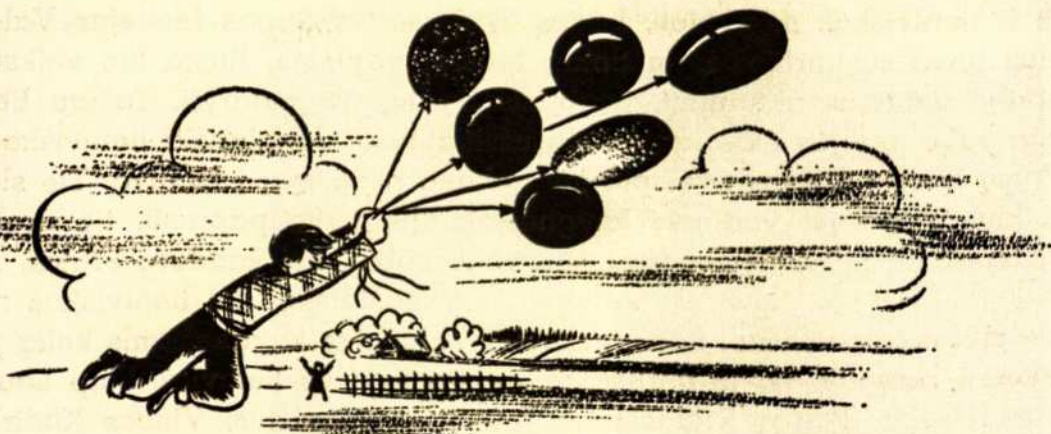
Staiga Jonukas ją pertraukė:

— Pagavai mane, Katryte. Tai ne teisybė, o tavo sugalvota pasaka.

— Tavo pasakos tęsinys, — džiaugėsi Katrytė.

Ir Katrytė pradėjo suktis ant vienos kojos šūkaudama:

— Ir aš rašytoja, rašytoja!

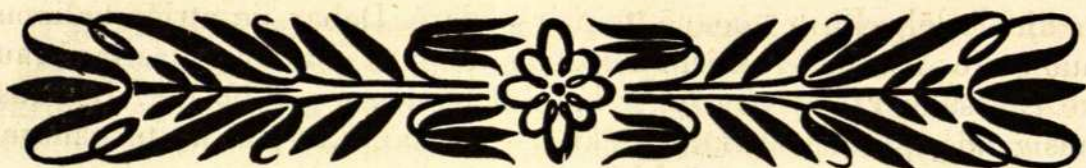

BE MAMYTĖS

IGNAS ŠMIGELSKIS

Seniai aš nemačiau Tavo, Mamyte,
Bet Tavo veidas man vis gyvas...
Sunku pasaulyje blaškytis
Be Tavo meilės žvilgsnio tyro.

Dar kartą noriu Tave išvysti
Prie žydinčio gimtinių sodo: —
Nes gerti laimę man jaunystėj
Iš tuščio rėčio nusibodo...

SPAUDOS ATGAVIMO SUKAKTIS

V. JONIKAS

Lietuvių tauta šiais metais mini 50 metų savo spaudos atgavimo sukaktį. Tai yra labai reikšmingas įvykis mūsų istorijoje, kokio neturi jokia kita kaimyninė tauta. Dievas davė mums vieniems tą didelę kovos kančią ir pergalės garbę, kad mes dar tvirtesni būtumėm, kad labiau savo tautinį raštą mylėtumėm.

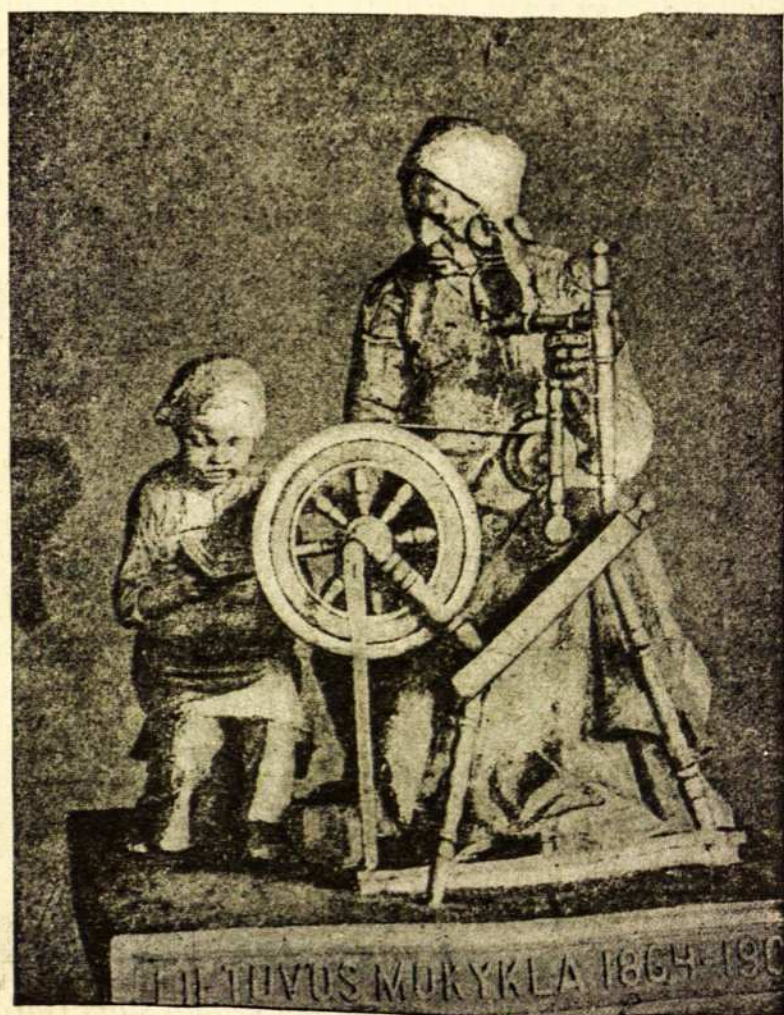
Spauda mums buvo uždrausta 1865 m. rugsėjo mėn. 6 dieną rusų gubernatoriaus Muravjovo įsakymu. Ne tik spaudą uždraudė, bet uždarė ir lietuviškas mokyklas, kurias šviesusis vyskupas Motiejus Valančius buvo sustiprinęs ir jų tinklą krašte praplėtęs. Rusai tuo veiksmu norėjo lietuvius nutautinti, tinginiais burliokais padaryti. Tačiau lietuviai savo knygas ėmė spausdinti užsieniuose, daugiausia lietuviškame Prūsų mieste Tilžėje, ir slapta jas gabeno per sieną į Lietuvą. Tie slapti knygų nešėjai vadinosi knygnešiais. Jie buvo paprasti, tik drąsūs žmonės. Jie nebijojo nei rusų sargybos kulku, nei žandarų kratos, nei kalėjimų, — ėjo vis ir ėjo su sunkiomis naštomis, kad lietuviškas raštas tėvynėje pasklistų. Pats vyskupas Valančius knygnešiams kelią parodė, o paskiau, po jo mirties, veikė kiti šviesūs lietuviai, kaip Laurynas Ivinskis, Petras Kriaučiūnas, Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka, Vaižgantas, Bielinis ir daugelis kitų, kurie ne tik organizavo knygnešystę, bet ir patys rašė knygas, leido laikraščius ir taip žadino lietuvių tautinę dvasią, kėlė jų savigarbą. Kova už savo raštą buvo sunki, daugybė šviesių kovotojų jai visą gyvenimą paaukojo, sveikatos neteko, kalėjimuose nutroško, kulku subadyti ant gimtos žemelės pasienyje suknubo. Už tai lietuviškas raštas dar šviesiau sužibo, brolių krauju aplietas, dar brangesnis pasidarė visiems. Rusai pamatė, kad lietuvių nepavyks nuo savo rašto atskirti, kad lietuviai rusais netaps, tai nusi-leido ir 1904 m. gegužės mėn. 7 dieną sustabdė lietuviško rašto draudimą. Lietuviai savo spaudą atgavo.

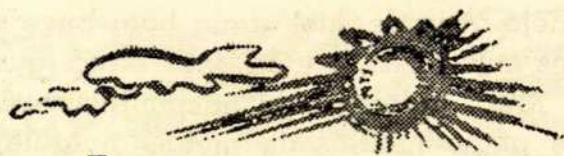
Kova dėl spaudos truko bemaž 40 metų, tačiau ji buvo garbingai laimėta. Laiko tarpas — 40 metų — yra didelis laikas mūsų tautinio atgimimo gadynei. Tai yra dviejų jaunimo kartų laikas, 10 pradinės mokyklos laidų. Nesunkų įsivaizduoti, kas būtų įvykę su mūsų tauta, jei tų 40 juodų metų būtumėm neturėję, jei nei rašto, nei mokyklų niekas nebūtų uždraudęs!! Per tą laiką kiek daug raštiningų žmonių būtų tė-

vynėje atsiradę, kiek daug būtų buvę šviesos, kaip gražiai būtų suklestėjęs mūsų ūkis, o tada, kiek daug jaunimo būtų aukštąjį mokslą pasiekę. Mūsų kultūra būtų nuspinduliavusi toli į tas lietuviškas žemes, kurios anais juodaisiais metais nutautėjo. Nepriklausoma Lietuva būtų prisikėlusį daug platesnę ir tvirtesnę, nes tautinis raštas yra didesnė jėga už patrankas. Ginklai gali naikinti priešą ir saviškius, o tautinio rašto kultūra naikina tikrai priešą, stiprindama savo tautą.

Lietuviai, tai suprasdami, savo knygą išmoko branginti ir mylėti. Meilė savo knygai tapo tradicija, gražiu papročiu. Toji meilė padėjo lietuviškai raštijai išaugti ir išstobulėti tiek, kad jau nepriklausomybės laikais tėvynėje neliko mažiausios trobelės be vieno kito laikraščio ar knygos. Knyga buvo lietuvio namų papuošalas ir kultūringumo pažymys. Kaimo jaunimas rudens vakarais skaitydavo ir knygų išpūdžiais dalindavosi. Buvo gražu tai daryti. Net ir dabar, tremtyje esanti mūsų tauta, pagal savo didumą, pralenkia daugelį kitų tautų savo rašto gausumu ir įvairumu, nors mūsų rašto žmonės savo raštais nieko neuždirba. Rašytojai pelno nesivaiko, jie dirba iš idėjos ir meilės savam raštui.

Spaudos draudimo metu knygnešiai nešė lietuviškas knygas iš Prūsų ir platino jas Lietuvoje, o lietuvė motina pavadavo uždarytas lietuviškas mokyklas — ji, sukdama ratelį, mokė savo vaikučius lietuviško rašto. Taip vaizduoja tokią „Lietuvos mokyklą“ skulptorius P. Rimša.

PO TĖVYNĖS *DANGUMI*

GARDINAS

A. BENDORIUS

Toje vietoje, kur Nemunas staigiai pasuka į šiaurę, iš dešinės pusės į jį įteka nedidelis Gardininėlės upelis. To upelio ir galingojo Nemuno santakoje, ant aukšto kranto, nuo neatmenamų laikų stovi seniausias Lietuvos miestas Gardinas.

Gardinas yra už 150 kilometrų (apie 90 mylių) tiesiai nuo Kau-
no į pietus. Niekas nežino, kada jis buvo įkurtas, bet senosios pilies
palaikų kasinėjimai, žinovų nuomone, rodo ten buvus jau prieš 1000
metų pilį. Kadangi nuo seniausių laikų Gardino srityje gyveno lietu-
vių gentis *j o t v i n g i a i*, tai reikia manyti, kad ta pilis yra buvusi
jotvingių tvirtovė. Greičiausiai Gardinas yra buvęs jotvingių sostinė.
Senieji raštai mini čia prieš 700 metų buvusią galingą pilį, kuri at-

Ant stataus Nemuno kranto stovi Gardinas

laikiusi priešų puolimus. Gardiną puldavo vokiečiai kryžiuočiai iš vakarų, gudai iš rytų ir totoriai iš pietų. Vieną kartą totoriams pasisekė pilį ir miestą užimti, bet po dvejų metų jau ten vėl šeimininkavo Mindaugo sūnus Erdvilas. Kitas Lietuvos valdovas Vytenis ten pastatė stiprią karo tvirtovę.

Vėliau Gardine dažnai lankydavosi Lietuvos - Lenkijos karaliai, kurie ten turėjo savo karališkuosius rūmus. Tuose rūmuose 1484 metų kovo ketvirtą dieną mirė pirmasis Lietuvos šventasis karalaitis Kazimieras.

Dar prieš pusantro šimto metų Gardinas buvo labai svarbus jungtinės Lietuvos - Lenkijos valstybės miestas. Čia kurį laiką ir valstybės seimas rinkdavosi. Taigi jis ėjo lyg sostinės pareigas. Anuomet jis plačiai garsėjo jėzuitų kolegija, senu pranciškonų vienuolynu ir audinių pramone.

Vėliau miestas nuskurdo. Karalių rūmai buvo apleisti, gyventojų sumažėjo. Prieš 100 metų Gardine buvo likę tik apie 5,000 gyventojų, daugiausia žydų. Vėliau vėl miestas augo, ir prieš praėjusį karą jame buvo per 50,000 gyventojų. Deja, jis buvo užimtas lenkų, o dabar pavergtas rusų bolševikų.

KNYGNEŠYS RIMUKAS

V. JONIKAS

Knygnešys Rimukas
Yra nebe mažas:
Jo susipratimo
Vaisiai būna gražūs.

Leidykloje knygelių
Jis gauna į kreditą,
Platina tautiečiuos
Vis po vieną, kitą.

Į namus nešioja,
Giria savo prekę,
O tautiečiai perka,
Rūpesčių netekę.

Taip gražiai uždirba
Priešpiečiams ir batams,
Ir už laikraštėlių
Užsimoka metams.

Visada teisingai
Būna atsiskaitęs,
Tai naujų knygelių
Gauna kas savaitę.

Kokiu nors padauža
Būti nebenori,
Knygnešystės darbą
Laiko jis padoriu.

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIŪNAS

PIKTA NESANTAİKOS SĖKLA

Ir Kęstutis kartu su sūnumi atvyko į Jogailos stovyklą. Iš čia visi nuvyko į Vilnių tartis dėl taikos. Tačiau vos atvykus, Kęstutis su Vytautu buvo suimti, nors kviesdamas Skirgaila buvo davęs žodį nieko bloga dėdei ir pusbroliui nedarysiąs. Kęstučio ir Vytauto kariuomenė buvo paleista, melagingai pranešus apie tariamą valdovų susitaikymą.

Kęstučio mirtis

Šitaip išdavikiškai pasielgęs, Jogaila nepagailėjo senelio Kęstučio ir liepė jį nuvežti į Krevos pilį. Čia jis buvo uždarytas tamsiame pilies bokšto rūsyje. Vytautas buvo paliktas kalėti Vilniuje.

Už penkių dienų į Krėvą atvyko slapti pasiuntiniai iš Vilniaus. Senuose raštuose išliko jų vardai: Prokša, Kučukas ir žibintojas (šviesos žibintų prižiūrėtojas) Lisica (lietuviškai — lapė). Jau iš jų vardų matyti, kad jie buvę gudai ar rusai. Tokių tad tarnų būta Jogailos dvare! Su jais kartu į Krėvą atvyko ir kažkoks kryžiuotis, apie kurį rašoma, kad buvęs ordino magistro brolis.

Visi jie atsilankė ir pilies bokšto rūsyje. Ką jie kalbėjo su kaliniu Kęstučiu, nežinia. Jiems išvykus iš Krėvos atgal į Vilnių, pilies sargyba rado Kęstutį pasmaugtą auksuota jo paties apsiausto virvele. Taip baigė gyvenimą garsiausias senovės Lietuvos karys, jos senojo tikėjimo ir papročių narsiausias gynėjas!

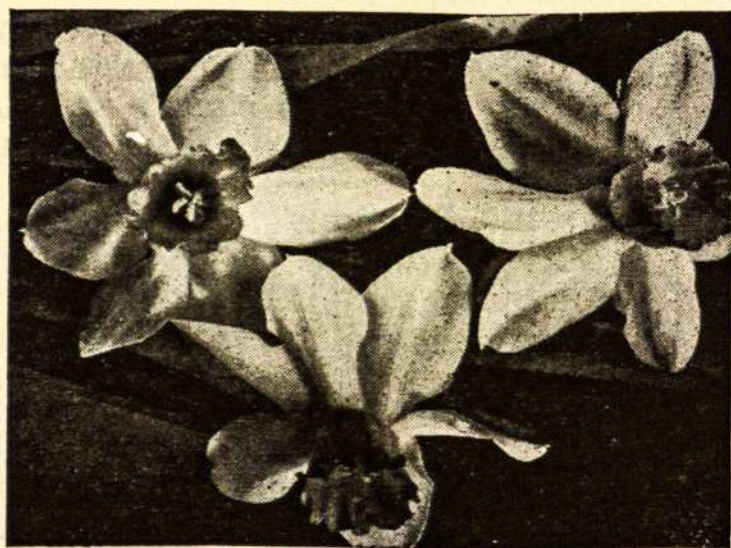
Kalbama, kad pirmutinis radęs negyvą Kęstutį Skirgaila, kuris taip pat lankėsis Krėvoje. Kad jis nekentė dėdės labiau, negu Jogaila, taip pat žinoma. Tad galima įtarti, kad Skirgaila buvęs tikrasis Kęstučio mirties kaltininkas.

Kai Jogaila sužinojo apie dėdės mirtį, labai susijaudino. Sakoma, kad net labai graudžiai verkęs. Kęstučio lavonas buvo atvežtas į Vilnių ir čia iškilmingai palaidotas. Laidotuvės įvyko pagal seną lietuvių paprotį: aikštėje buvo sukrautas didelis laužas, ant kurio buvo paguldytas Kęstučio kūnas gražiausioje aprangoje. Šalia buvo padėti Kęstučio ginklai, mėgtieji daiktai ir net gyvuliai: pririšti medžioklės sakalai, šunys ir žirgai. Laužą užkūrus, vaidilos giedojo giesmes ir garsiai raudėjo, apsakdami jo darbus ir žygius. Aplink stovinčioje minioje buvo ir Jogaila su savo artimaisiais ir verkė kartu su kitais. Čia pat buvo paskelbta, kad senelis Kęstutis pats Krėvos pilyje nusižudęs. Nusiminę žmonės nebežinojo kam betikėti.

Laužui baigus degti, pelenai buvo surinkti ir supilti į didelius molinius indus. Šiuos užkasė šventajam ažuolyne.

Kęstučio mirtis labai sukrėtė Lietuvos žmones. Apie mylimo valdovo mirtį ėmė sklisti įvairiausi gandai. Tokie gandai sklido ir apie laidotuves. Sakoma, kad laužui baigus degti, stebuklingai prasivėrusi žemė ir prarijusi valdovo pelenus.

Kęstutis, gynęs senovės Lietuvą nuo jos priešų, gynė ją ir nuo visų naujovių, į kurias buvo linkę jo paties ir brolio Algirdo vaikai. Kęstutis buvo ištikimas senajam protėvių tikėjimui ir be atodairos gynė senąjį lietuvių gyvenimo būdą. Pikta nesantaikos sėkla, pasėta jau pačių valdovų tarpe, buvo labai pavojinga anų laikų Lietuvai. Tą sėklą sėjo svetimi, įsibrovę į valdovų dvarą, geisdami sau naudos ir garbės. Garbėtroškos ir savanaudžiai jau ir senais laikais kenkė Lietuvai, silpnino ją kovoje su svetimų turto ir žemių godžiais kaimynais.

Pavasaris, kaip pasaka,
savo žalumu ir žiedais vi-
sur sveikina mus...

MILDA SKUČAITE

MOTINOS DIENAI

Kai gegužēs saulutē tekējo,
Kai rožēs pražydo čionai, —
Tau prisiminē mūsu tēvynē,
Ten savi paliktieji namai.

Ir mano lovelē mažytē,
Ir lopšinė dainuota saldi;
Vaikystēs takeliai išminti:
Tu juos prisiminus liūdi.

Tau dovanā atnešu šandienā,
Dovanēlē šventu pažadū:
Už tēvynē mēdžiوسي kasdienā
Ir į ją vis sugrīžti žadu.

SUGRĪŽK, PAVASARĒLI

Pavasari, ateik, ateik greičiau:
Tavęs laukia pasiilgus mano širdelė;
Paskleiski pluoštą spindulių,
Pribarstyk laukus gėlelių.

Pripildyk vandeniū upes,
Tešniokščia, kriokia nuo kalnų.
Ir lapų žalią kilimą
Pakabink ant medelių šakų.

Gražink paukšteliū į lizdus:
Tegul mums gieda per dienas...
Ir mus tremtinius iš visur
Gražink į sodybas savas.

PRADŽIA VISUOMET SUNKI

GROŽVYDA SERAPINAITĖ

Nuo pat kūdikystės man didelį išpūdį darė eilėraščiai. Besiklausydama, kaip augesnieji vaikai skaito ar deklamuoja, užsidegiau kartą ir aš ką nors savaip sugalvoti (pati nei skaityti, nei rašyti dar nemokėdama). Ir štai, trejų metų tebebūdama, “sudariau” šitokį pirmutinį savo eilėraščių:

*Kliu-kliu, kliu-kliu, kliu-kliu, kliu,
Eina ožka su gaidžiu.*

Išgirdę jį sakant, visi, kas gyvas, pagavo juoktis. Tik aš tuomet neišmaniau, kodėl jie tai darė: ar, kad jiems tos eilutės taip labai patiko — ar, galbūt, užėjo noras tik papramogauti iš vargingų mano pastangų.

Kažin kuomet, prieš pat Kalėdas, vėl pajutau įkvėpimą ir, prišokusi prie stalo, šitaip parašiau:

*Dzingul, dzingul skambalėliai!
Kūčių naktį dvyliką
Gimė Jėzus Kūdikėlis
Prakartėlėj.*

Šį kartą, perskaičius, niekas iš vyresniųjų klausytojų nebesijuokė, bet jautrių žodžių pagyrė už padarytą pažangą. Tačiau su eilėraščių kūrimu perdaug nesiskubinau, nenorėdama visiškų niekų rašinėti. Vis dėlto tam tikrais laikotarpiais jie man neduodavo ramumo. Jų visų neketinu čionai surašyti. Pasitenkinsiu tik dar vienu, kuris mano galvoje staiga sušvito naktį — praslinkus beveik penkiolikai mėnesių nuo ano vidurinio. Tai buvo gavėnios metu. O tuomet atsirado šešios tokios eilutės:

*Pavasaris pas mus atėjo —
Linksmos dienos prasidėjo.
Jau Velykos veikia bus,
Kiškiai dalins margučius.
Iš gėlių vainikus pinsim, —
Savo džiaugsmą prisiminsim.*

Žinau, kiek daug dar turiu pasistengti ir padirbėti šioje srityje. Bet, kaip senas mūsų priežodis sako: “Veršiu nebliovęs, nė jaučiu nebaubsi...”

VASARIO 16 ELIZABETH'O MOKYKLOJE

Šv. Petro ir Povilo mokyklos ketvirtasis skyrius labai išpūdingai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį.

Keletą dienų prieš minėtą šventę vaikučiai sunėšė į klasę savo tėvelių iš Lietuvos atsivežtų dalykelių. Viską sudėjome, sukabinome paskirtoje vietoje. Buvo labai gražu. Kokį malonų reginį darė mūsų lietuviška paroda prie tautinėmis spalvomis papuoštos sienos! Čia rimtai žiūrėjo į mus senieji Lietuvos kunigaikščiai, čia spindėjo gintaro karoliai, marga-vo gražiosios juostos, maloniai nu-tekė Lietuvos vaizdai, jų pilni al-bumai, čia stovėjo gražiai išdrošti lietuviško stiliaus kryželiai, tautiš- kais raštais išdrožinės dėžutės. Žodžiu, buvo tikrai gražus ir bran- gus Lietuvos kampelis.

Vasario 16 dieną mergaitės atė- jo mokyklon apsirengusios tautiš- kais drabužiais. Mūsų mokytoja, Seselė Jozefina, paaiškino mums kiekvieno parodon atnešto daly- kelio reikšmę, supažindino mus su senąja Lietuvos praeitimi. Minti- mis skridome į Nepriklausomą Lietuvą. Įdomiai klausėmės, kaip

seselė pasakojo mums apie žavią Lietuvos gamtą, kalbos gražumą, jos kultūrą ir liaudies meną.

Paskui visi padainavome gražių lietuviškų dainelių, pasakėme ei- lėraščių ir parašėme rašinėlių apie Lietuvos vėliavą.

Mes mylime tą žemę, kur mūsų tėveliai ir seneliai gyveno.

Danutė

50 METŲ SUKAKTIES PROGA

Šįmet švenčiame 50 metų sukaktį, kai lie- tuviai atkovojo lotyniškėmis raidėmis spau- dą. Kad lietuviškas spausdintas žodis išlik- tų ateinančioms kartoms, Pasaulio Lietuvių Archyvas pasiryžęs surinkti ir saugoti:

A. Draudimo metu išleistą spaudą:

1. Lietuvių spaudą išleistą Mažojų Lietuvoj.
2. Lietuvių spaudą išleistą kitų kraštų lietuvių.
3. Rusų išleistą lietuviams rusiško- mis raidėmis.

B. Po spaudos atkovojo:

1. Išleistą Lietuvoje.
2. Išleistą kitų kraštų lietuvių.

Kiekvienas spaudinys ar rankraštis yra tinkamas, jei jis yra surištas su lietuviu vardu. Tinka visokio turinio knygos ir laik- raščių bei žurnalų komplek- tai ar jų dalys, spausdinti ir ranka rašyti.

Adresas:

*Pasaulio Lietuvių Archyvas,
2601 W. Marquette Rd.,
Chicago 29, Ill.*

Lietuviška parodėlė
Elizabetho mokykloje

ŽYMI AUSIEJI UŽDAVINIŲ SPRENDĖJAI

Susidomėjimas "Eglutėje" duodamais uždaviniais nuolatos didėja. Šių metų pradžioje skelbėme žymiausių 1953 metų uždavinių sprendėjų pavardes. Dabar (nors ir gerokai pavėluotai) parodome ir jų veidus.

Giedrė Bajorūnaitė
Detroit, Mich.
II vieta

Algimantas Šniokaitis
Saginaw, Mich.
III vieta

Vitas Svalbonas ir jo
draugas Tipis,
Brooklyn, N. Y.
IV vieta

"EGLUTĖS" UŽDAVINIŲ tikslas yra ne tik maloni pramoga skaitytojams, bet ir jų žinių plėtimas bei sugebėjimų ugdymas. Vieni tų uždavinių sunkesni, kiti — visai lengvi, bet ir lengviausių uždavinių sprendžiant, tenka pavartyti ar tai Lietuvos istoriją, ar literatūros istoriją, tenka pažiūrėti į žemėlapią ar kitaip savo turimas žinias patikrinti.

Žodžiu sakant, reikia padirbėti. Bet koks džiaugsmas, kai pavyksta uždavinį išspręsti! O dar maloniau, kai patenki į pirmąsias uždavinių sprendėjų eiles ar laimi dovanėlę!

Gediminas Naujokaitis
Brooklyn, N. Y.
V vieta

Palmira Malčiauskaitė
Calumet City, Ill.
VI vieta

Rūta Daugėlaitė su savo broliuku Linu
Manchester, N. H., VII vieta

TRUPUTĮ PAGALVOK

NR. 4 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Statmenai — Brazdžionis; gulsčiai: 1 Baranauskas, 2 Ralys, 3 Andriušis, 4 Zobarskas, 5 Džiugas, 6 Žitkevičius, 7 Inčiūra, 8 Osmolskis, 9 Naujokaitis, 10 Ivinskis, 11 Stančikaitė.

II. Statmenai — komunizmas; gulsčiai: 1 Kaspija, 2 Ožėskienės, 3 Mažvydas, 4 Ukojus, 5 Nida, 6 Ivanauskas, 7 Zapyškis, 8 Mituva, 9 Asvejos, 10 siliava.

III. Statmenai: 1 Geležinkelis, 2 Medingėnuose; gulsčiai: 1 Šildas, 2 Preila, 3 Aleutų, 4 Valona.

IV. Statmenai: 1 Varėna, 2 Aleksandriškis, 3 Daugai; gulsčiai: 1 Merkinė, 2 Raseiniai, 3 Pavasaris.

UŽDAVINIAI

I. Brūkšnelių vietoje įrašykite raides. Statmenai reikia gauti pirmoje eilutėje planetos vardą. Gulsčiai:

- (antras didžiausias Brazilijos miestas),
- (pasaulio dalies — kontinento vardas),
- (Vokietijos miestas, kurio universitete daugiausia studijavo lietuvių),
- (Lietuvos miestas, garsus Nepriklausomybės kovose su bolševikais),
- (antroji didžiausia Lietuvos upė,
- (Dzūkijos sostinė),
- (didžiausia pasaulio dykuma).

Uždavinys vertinamas 9 taškais. Jį sudarė Kaziukas Jankauskas, Detroit, Mich.

II. Brūkšnelių vietoje įrašykite raides. Statmenai pirmoje eilutėje reikia gauti vardą Lietuvos didvyrio. Gulsčiai:

- (Lietuvos brangenybė, malonus papuošalas),
- (gražiai žydintis Lietuvos medelis, dainoje minimas),

- (didžiausia Vakarų Europos .upė),
- (vieta, kur gyvuliams paduodamas pašaras),
- (kaimas, kuriame gimė rašytojas J. Biliūnas),
- (Lietuvos miestelis, garsus rašytojais),
- (rudens uoga).

Uždavinys vertinamas 8 taškais. Jį sudarė Nijolė Papečkytė, Argentina, Rosario.

III. Į raides, sudarytas iš langelių žodyje TĖVYNĖ, įrašykite raides.

□□□□□ Raidėje T: Žemaitijos upė, gražusis Lietuvos pajūris.
□
□ E — gulsčiai — spygliuotis medis, žydintis medelis, taip pat gražiai žydintis medelis; statmenai — ankstybo pavasario gėlė.

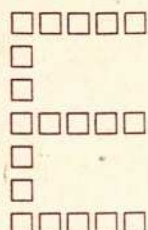
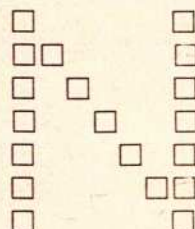
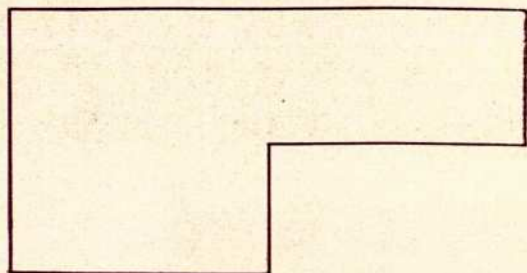
□□□□□ V — Lietuvos didvyris, Rytų Lietuvos miestelis.
□
□ Y — augalas, kurį labai mėgsta mergaitės, vieta garsi mineraliniais šaltiniais šiaurinėje Lietuvoje.

□□□□□ N — žymus Lietuvių rašytojas, plėšrus paukštis, garsus romėnų istorikas.

□□□□□ E — kojų apavas, vartotas seniau, bažnytkaimis rytinėje Lietuvoje prie ežero, ežeras rytinėje Lietuvoje.

Uždavinys vertinamas 16 taškų. Jį sudarė Adolfas Bernotas, Waterbury Connecticut.

IV. Vienas ponas padovanojo keturiems broliams šitokios formos žemės plotą (žiūr. brėžinį sek. psl. viršuje) ir liepė pasidailinti lygiomis ir kad kiek-

vienos dalies pavidalas būtų toks pat, kaip buvo pono dovanoto ploto pavidalas. Kaip broliai tą plotą pasidalino?

Vertinamas 9 taškais. Jį sudarė *Zenonas Selio- kas*, Waterbury, Conn.

V. Šiuos skaičius: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, sudėti taip, kad gautume 9999.

Vertinamas 4 taškais. Uždavinį sudarė *Irmutė Stasaitė*, Cleveland, Ohio.

VI. Viduryje nedidelio ežerėlio ant salelės buvo kupeta šieno. Ant kran- to stovi asilas ir gardžiuo-

jasi šieno kvapu. Galvoja, kaip pasiekti šieną. Ką asilas sugalvojo?

Vertinamas 2 taškais. Atsiuntė *Irmutė Stasaitė*, Cleveland, Ohio.

Šarada

Visi domis tuo dalyku,
daug jis blogo padarytų,
bet ir gero nemažai,
nes galingas jis labai.

Raidžių šešetą rašiau,
paskui vieną pakeičiau, —
ir štai — giminaitį gaunu seną,
kurs seniai danguj gyvena.

Išsprendimas vertinamas 4 taškais. Suda-
rė *Rasa Augiūtė*, Chicago, Ill.

Mįslės

1. Maža moterėlė visą pasaulį aprenčia.
2. Akmens kojos, medžio liemuo, šiaudų kepurė.
3. Kaulo burna, mėsos barzda, du kartu gimsta, vieną kartą miršta.
4. Ką žmonės kelia į viršų, kai lietus lyja?

5. Maža mergaitė, raudona kepuraitė, kas pro ją eina, tai nusilenkia.
6. Nevalgo nė aguonos grūdo, negeria nei vandens lašo, o vis dėlto eina ir eina.
7. Sėdi su žmogum, valgo su žmogum, ei-
na nuo stalo verkdamą maudytis.
8. Už pupą mažesnis, už velnią piktesnis.
9. Be kojų, be rankų duris atidaro.
10. Šulinsys be dugno.

Vertinamos po 2 taškus. Pirmąsias ketu-
rias atsiuntė *G. Kuprevičiūtė*, Hartford,
Conn., nuo 5 iki 10 — *Rasa Augiūtė*, Chi-
cago, Ill.

NAUJOS KNYGOS

Vaclovas Čižiūnas, **TAUTINIS AUKLĖ- JIMAS ŠEIMOJE**, trumpas tautinio auklė- jimo vadovas lietuviškajai šeimai išėivijoje. Išleido VLIKo Lietuvybės Išlaikymo Tar- nyba, 1953 m., 224 psl. Tai ypač labai nau- dinga ir reikalinga knyga mamytėms ir tė- veliams.

Jurgis Gliuda, **GĖSTANTI SAULĖ**, met- menys — trumpi pasakojimai — rimti ir juokingi. Jų yra knygoje net per 40. Išlei- do Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje, 1954 metais, 220 psl. kaina 2 dol.

V. Krėvė, **RYTŲ PASAKOS**. Tai didžio- jo mūsų rašytojo knyga, kuri perkelia skai- tytoją į Indiją ir kitus Rytų kraštus ir pa- sakų formoje atskleidžia nuostabios išmin- ties. Išleido Terra, Čikagoje, 1954 m., 222 psl. Knyga gražiai įrišta, su skoningu dail. R. Viesulo aplanku.

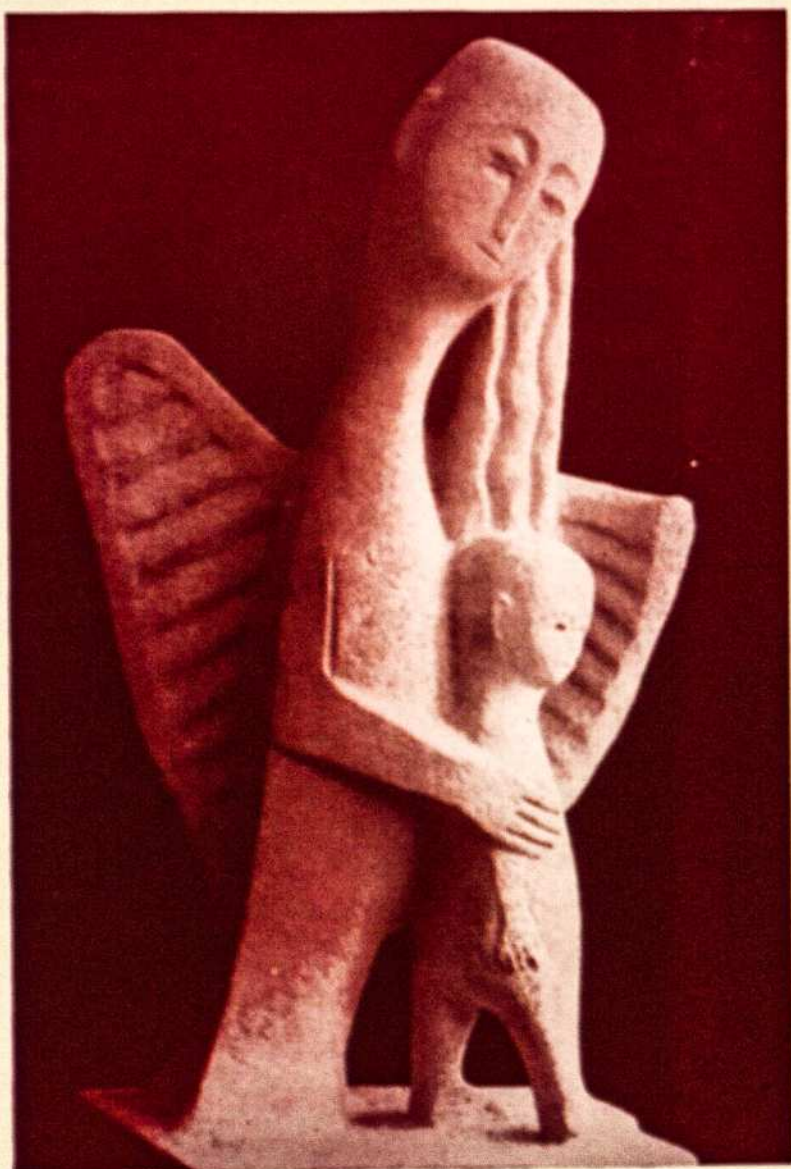
ATEITIS — ateitininkų žurnalas, kovo mėnesio, nr. 3.

MARGUTIS — iliustruotas mėnesinis žurnalas, nr. 2.

MŪSŲ VYTIS — skautų vadų, vadovių ir akademikų skautų laikraštis, kovo - ba- landžio mėn., nr. 2.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzui- tų leidžiamas žurnalas šeimai ir jaunimui, kovo mėn., nr. 3.

ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIS — re- liginio - patriotinio pobūdžio laikraštis, ba- landžio mėn., nr. 4.

91 100. 62